

“Nová totalita” a “cenzura”. Ideologicky nesourodá dezinfo scéna pod značkou Rajchlova PRO sílí

Novinkou na nedělní demonstraci Česko proti bídě bylo zdůrazňování rizika falšování voleb, skrze korespondenční volbu.

Pavel Šplíchal

[Sanep](#) a o pár dní později i [Kantar](#) potvrdili rostoucí preference strany PRO multimilionáře Jindřicha Rajchla. Stačilo mu k tomu několik úspěšných demonstrací a absolutní antisystémový přístup. Celá tato antisystémovost přitom spočívá hlavně v obhajobě dezinformací a to nejen jako legitimního zdroje informací ale jako perspektivy, jak se dívat na svět. Přestože Tomio Okamura a v poslední době čím dál více i Andrej Babiš celkem okatě nadbíhají konspiračním voličům a používají jejich termíny jako “nová totalita”, právník Rajchl s minulostí antivaxerského aktivisty je v tomto oboru těžší váha. Zatímco Babiš i Okamura spíše surfují na trendech současné ultrapravice, Rajchl je jedním z jejich tvůrců.

Pokud se podíváme na výběr řečníků na demonstracích pořádaných Rajchlem a na to, co tam říkají, tak jejich politická ideologie je především nesourodá. I když kritizují chudobu, kterou se v letácích a propagaci svých demonstrací nejvíce zaštiťují, samotní řečníci Rajchla nevyjímaje dávají přednost dost zamlženým vymezením. Například vládní plán na zvýšení DPH nekritizovali kvůli jeho nepoměrnému dopadu na chudší část populace, ale spíše pravicově, tedy, že peníze mají zůstat lidem. Chudoba je pro ně spojena s globálními plány zakonspirovaných elit a funguje tedy jako důkaz těchto plánů, v jejich pohledu se nejedná o systémovou a strukturální nespravedlnost.

Stejně jako jiná nacionalistická hnutí v minulosti, preferují i rajchlovci apely na národní suverenitu před důrazem na solidaritu a sociální spravedlnost. Na tom není nic nového. K tomu se ale nová hnutí, jako je PRO, přidávají důraz na dezinformace, jejichž omezování je pro ně důkazem cenzury (a to v podstatě i jen jejich pouhé vyvracení). Tato cenzura je pak projevem nové totality, která neumožňuje svobodu slova. Sama “nová totalita” střídavě, začíná, hrozí, případně už v ní žijeme dnes.

Falšování voleb

Dezinformační novinkou, která je předvolebním tématem například v sousedním Slovensku, je falšování voleb. Novinář Juraj Brezáni z deníku Postoj.sk [s odvoláním na policii píše](#), že narativ o falšování voleb má být u našich východních sousedů nejrozšířenější dezinformací v roce 2023. Na včerejší demonstraci v Praze se toto téma objevilo v podobě odporu k přijetí zákona o korespondenčním hlasování. Proti korespondenční volbě se nedávno stavěl taky prezidenstký kandidát SPD Jaroslav Bašta. Dílo zkázy pak krom korespondenční volby dokonají politické neziskovky. “Účast politických neziskovek měla za následek vítězství progresivistických kandidátů v USA, Rakousku a naposledy v Německu,” citoval baštu [server Forum 24](#).

Nejhlasitěji proti korespondenčnímu hlasování na Rajchlově demonstraci hřímal poslanec Jaroslav Foldyna, i podle něj by to mohlo vést až k falšování voleb. Inspirací konspirátorům celého světa je samozřejmě bývalý americký prezident Donald Trump. Po jeho porážce Donalda Trumpa v prezidentských volbách v roce 2020 se v USA mezi jeho voliči stala tato “Velká lež” je dosud v Americe jednou z nejrozšířenějších konspiračních teorií, ještě v roce 2022 jí věřilo okolo sedmdesáti procent Trumpových voličů.

Když můžou lhát média, proč by nemohly být zfalšované volby? V nové totalitě je možné všechno. Rajchl tak nepotřebuje příliš pevnou politickou ideologii ani program, který by někdo studoval nebo jen četl. Politický kapitál může čerpat ze ztráty důvěry v instituce a důvěry vůbec. Politickým vyjádřením této nedůvěry jsou dezinformace a boj proti nové totalitě.

Deextremizace

Sám Rajchl a jeho lidé z PRO přitom často zdůrazňují, že nejsou žádní extrémisté, že nejsou vůbec proruští (čímž v neděli zmátli část demonstrantů), že nejsou dokonce ani pro vystoupení ze struktur Evropské Unie a NATO. Také prakticky vůbec z pódia neútočí na uprchlíky z Ukrajiny a tato nenávisť tak na jejich akcích zůstává veřejně nevyslovená a projevuje se v jen v poznámkách a výkřicích části demonstrantů. Za touto deradikalizací samozřejmě může být snaha odlišit se od Okamurovy SPD spolu s politickým kalkulem do budoucna. Pokud se v dalších výzkumech preferencí potvrdí šance PRO dostat se do sněmovny, bylo by zajímavější mít širší potenciál než se jen přetahovat o voliče s SPD.

Jenže na úrovni konspirací, dá Rajchl prostor kde komu. Na jeho akcích pravidelně mluví antivaxerka a covidová dezinformátorka Petra Rédová, která rovněž za PRO neúspěšně kandidovala do Senátu, cituje se Soňa Peková a prostor i uznání tak dostávají lidé často hlásající produkty ruské propagandy. Proč potom zkoumat detaily a rozlišovat vztahy partají k EU, když se falšují volby, funguje totalita a ekologičtí fanatici z Bruselu chtějí lidem vzít “demokracii a auta”. Rajchlůva radikalita a obliba stojí na důvěře k dezinformacím a ne jeho ochotě je politicky hájit.

Důvěra nebo nedůvěra ke konspiračním teoriím a různým nepravdivým nebo polopravdivým zprávám na jakémkoliv téma hraje větší roli než běžně chápané politické přesvědčení. Na předchozích akcích řečníci z pódia běžně zdravili “plný Václavák” a sto tisíc lidí, přestože bylo zcela zjevné, že to není pravda. Stačilo se projít po náměstí a opravdu plno bylo jen úplně nahoře, přesto jsem několikrát zaslechl i mezi lidmi, že média o jejich počtech lžou, a že skutečně zaplnili Václavák. Ochota něčemu věřit “proti mainstreamu” zakládá toto politické společenství. To samozřejmě neznamená, že se mají ignorovat sociální faktory, které ženou tisíce lidí do náruče falešných spasitelů.